

IZVJEŠTAJ

sa službenog putovanja delegacije Vlade Crne Gore predvođene ministrom saobraćaja i pomorstva ministrom Osmanom Nurkovićem, na XII godišnjem sastanku ministara saobraćaja na razvoju indikativnog proširenja sveobuhvatne i glavne mreže za Zapadni Balkan, u periodu od 4. do 7. decembra 2016. godine, Brisel, Kraljevina Belgija

Na poziv EU komesarke za saobraćaj, Violete Bulc, ministar saobraćaja i pomorstva Osman Nurković, učestvovao je na XII godišnjem sastanku ministara saobraćaja, koji se održavao pod okriljem primjene Memoranduma za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u Jugoistočnoj Evropi. Pored ministra sastancima su prisustvovali i mr Angelina Ćirković, Generalni direktor Direktorata za drža vne puteve, Ambasador i Šef Misije Crne Gore pri Eu u Briselu, Bojan Šarkić i I sekretar u Misiji Crne Gore pri EU, Ivan Lazarević.

Podsjećamo da je Memorandum o razumijevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u jugoistočnoj Evropi (SEETO Memorandum) potpisan u Luksemburgu, 11. juna u 2004. godine, od strane vlada Crne Gore, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Albanije, Srbije i Kosova, kao i od strane Evropske komisije, shodno tome Crna Gora je učesnica ovog programa i punopravni član, te na ovaj način aktivno učestvuje u regionalnoj saradnji, koja je kamen temeljac politike djelovanja Evropske Unije prema zemljama Zapadnog Balkana u oblasti saobraćaja. Njegovo dalje pozicioniranje omogućeno je i kroz primjenu Protokola IV o kopnenom saobraćaju u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih Zajednica i njihovih drža va članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane.

Pored ministara regiona Zapadnog Balkana, komesarka za saobraćaj Violeta Bulc pozvala je i određene predstavnike zemalja članica EU, kako bi im se pružila prilika da predstavljaju svoje viđenje načina na koji bi se mogle ojačati saobraćajne veze.

Misija Memoranduma je saradnja na razvoju glavne i pomoćne infrastrukture na multimodalnoj osnovi regionalnoj transportnoj mreži u jugoistočnoj Evropi i unaprijeđenje politika u ovoj oblasti, u cilju ostvarivanja bržeg i napreda u razvoju.

Fokus »XII godišnjeg sastanka ministara saobraćaja na razvoju indikativnog proširenja sveobuhvatne i glavne mreže za Zapadni Balkan«, bio je usmjeren na iznalaženje načina ostvarivanja saradnje u cilju poboljšanja bezbjednosti saobraćaja na putevima, što predstavlja pitanje od ključne važnosti kako za region Zapadnog Balkana, tako i za EU, ali i jednu od reformi u procesu povezivanja regiona Zapadnog Balkana, čije sprovođenje je dogovoreno u okviru Berlinskog procesa i Agende povezivanja zapadnobalkanske šestorke (WB6 Agenda) za 2015. godinu.

U uvodnom obraćanju, EU komesarka za saobraćaj Violeta Bulc, je pohvalila napore koji su uložili zemlje Zapadnog Balkana u cilju unapređenja bezbjednosti saobraćaja. Naglasila je da je regionalna i međususedska saradnja bila ključna u realizaciji definisanih reformskih aktivnosti u oblasti saobraćaja i očekuje se dalje unapređenje u narednoj godini. Navodeći ključne ciljeve u narednoj godini, osvrnula se na značaj poboljšanja bezbjednosti saobraćaja, integrisanja strategija željezničkog saobraćaja, a posebno je istakla potpisivanje budućeg Sporazuma o saobraćajnoj zajednici.

Komesar Han se u svom izlaganju osvrnuo na kontekst Sporazuma o saobraćajnoj zajednici, čije potpisivanje očekuje na samitu predsjednika vlada zapadno-balkanske šestorke u Rimu 2017. godine. Kako je Han istakao, potpisivanje sporazuma će obezbijediti značajnu korist za cijeli region, kako u oblasti saobraćaja, tako i u procesu EU integracija. U nastavku se

osvrnuo na pojedine primjere saradnje zemalja regiona i između ostalog naveo primjer saradnje Crne Gore i Albanije u procesu osnivanja one stop shopa za teretni saobraćaj na graničnom prelazu Sukobin, kao primjer koji bi trebalo koristiti na cijeloj glavnoj mreži Zapadnog Balkana.

U svom izlaganju ministar Nurković je naglasio značaj infrastrukturnog povezivanja regiona, ističući da je zemljama Zapadnog Balkana potrebno da se u periodu pristupanja EU kvalitetnije povežu, i na taj način podstaknu ekonomski rast i razvoj, kako kroz podsticanje investicija, tako i kroz usklađivanje regulatornih reformi. Unapređenje povezanosti međusobno zemalja Zapadnog Balkana, i šire sa EU, predstavlja ključni faktor za povećanje konkurentnosti regiona i podsticaj za otvaranje novih radnih mjesta. -istakao je Nurković.

Ministar je naglasio da je bezbjednost saobraćaja visoko na listi prioriteta u novoj Vladi, te najavio izradu novog zakona o putevima u narednoj godini.

Na kraju je izrazio posebno zadovoljstvo i zahvalnost Evropskoj komisiji na vrlo intenzivnoj podršci i zajedničkom radu u nekoliko prethodnih mjeseci, kako bi se stekli uslovi za inicijaciju Sporazuma o uspostavljanju saobraćajne zajednice za region Zapadnog Balkana, koji Crna Gora snažno podržava.

Obraćanje ostalih predstavnika vlada je takođe bilo u tonovima unapređenja infrastrukture i zajedničke saradnje na projektima. Tako je na zamjenik ministra saobraćaja i infrastrukture Vlade Republike Albanije, Bahri Shaqiri istakao ovom prilikom da im je jedan od glavnih prioriteta jadransko-jonski putni koridor, i da Albanija i Crna Gora realizuju zajednički grant za realizaciju Studije izvodljivosti za jadransko-jonski koridor kroz obje države.

Ministar komunikacija i saobraćaja Bosne i Hercegovine, Ismir Jusko, se osvrnuo na prednosti Berlinskog procesa i koristi za građane. Istakao je značaj donošenja Strategije razvoja saobraćaja BiH, koja je usklađena sa ciljevima *Berlinskog procesa i Agende povezivanja*. I uputio poruku da svi susjedi mogu računati na podršku BiH. Dok je ministar saobraćaja Vlade Republike Kosova, Lufti Zharku, u svom izlaganju naznačio da unapređenje bezbjednosti predstavlja prioritet za sve, pa i za Kosovo, te da će unapređenje ključne infrastrukture biti i prioriteta Kosova.

Visoki predstavnici Evropske komisije i ministri regiona su se saglasili sa sljedećim zaključcima sa *»XII godišnjeg sastanka ministara saobraćaja na razvoju indikativnog proširenja sveobuhvatne i glavne mreže za Zapadni Balkan«*:

- *pored postignute političke podrške, podstaknuti brzo okončanje procedure za parafiranje Ugovora o transportnoj zajednici, koji ima za cilj uspostavljanje integrisanog tržišta za potrebe infrastrukture i saobraćaja, kao i unapređenje saradnje u oblasti saobraćaja unutar samog regiona, te saradnje regiona sa Evropskom unijom, i pružanje podrške u procesu pristupanja zemalja regionalnih učesnica Evropskoj uniji;*
- *puna posvećenost svih strana u pružanju podrške procesu zapadnobalkanske šesterke i Agendi povezivanja, kojoj se težilo na prethodnim samitima zapadnobalkanske šesterke održanim u Berlinu, Beču i Parizu, kako bi se postigli opipljivi rezultati u susret predstojećem samitu zapadnobalkanske šesterke u Rimu 2017. godine;*
- *ažuriranje Višegodišnjeg razvojnog plana SEETO-a za 2016. godinu se ovim putem podržava, kako bi državnim organima, Evropskoj komisiji i međunarodnim finansijskim*

institucijama, poslužio kao pouzdana platforma za planiranje investicija i mjera politike za potrebe indikativnog proširenja sveobuhvatne i glavne mreže TEN-T na Zapadni Balkan;

- plan upravljanja reformskim mjerama na polju povezivanja za 2017. godinu, u obliku u kome je odobren i dat od strane organizacije SEETO, predstavlja glavni aktuelni okvirni dokument, kojim se na jednom mjestu objedinjuju sve mjere, podaktivnosti, indikatori i etape u realizaciji ciljeva postavljenih za 2017. godinu, na osnovu kojih će predstavnici organizacije SEETO pratiti napredak u implementaciji, a Evropska komisija donositi odluke o sufinansiranju prioriternih projekata zapadnobalkanske šesterke iz oblasti infrastrukture;*
- preko svoje organizacione strukture, SEETO nastavlja da bude tijelo od ključnog značaja u procesu nadgledanja sprovođenja reformskih mjera na polju povezivanja, pružanja pomoći zemljama regionalnim učesnicama u prepoznavanju pravnih, institucionalnih i ograničenja kapaciteta, kao i drugih ograničenja, i efikasnog organizovanja tehničke podrške Evropske komisije i Svjetske banke;*
- Evropska komisija će do kraja decembra 2016. godine, iskoristiti značajnu tehničku pomoć preko programa tehničke podrške Connecta, putem kojeg će uglavnom podržati mjere bezbjednosti na putevima, uspostavljanje funkcionalnih sistema za održavanje puteva i pruga, kao i upotrebu inteligentnih transportnih sistema, kako bi države regionalne učesnice uspostavile solidan okvir u potpunom ispunjavanju ciljeva reformskih mjera;*
- davanje prioriteta realizaciji unaprijed identifikovanih infrastrukturnih projekata na indikativnom proširenju glavne saobraćajne mreže TEN-T na Zapadni Balkan, samim tim, neophodno je da državne institucije i Evropska komisija ulože zajedničke napore kako bi se zaključili finansijske sporazume i započeli sa realizacijom;*
- osigurati da pitanje bezbjednosti saobraćaja na putevima postane politički prioritet u cilju suzbijanja pomenutog problema i jačanja bliske koordinacije i saradnje, uz upotrebu holističkog i integrisanog pristupa u mnogim sektorima i disciplinama.*

Susreti ministara saobraćaja su pružili dodatnu mogućnost da crnogorska delegacija predstavi saobraćajnu politiku, napredak u oblasti saobraćaja, kao i prioritete u oblasti saobraćaja.

Nakon XII sastanka ministara saobraćaja, u saradnji SEETO sekretarijata i Međunarodne federacije za puteve (IRF), organizovan je i seminar o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Pored ovog seminara, 5. decembra t.g., održana je jutarnja sesija na tehničkom nivou, sa predstavnicima Evropske komisije (DG MOVE i DG NEAR) oko Ugovora o uspostavljanju o saobraćajne zajednice za region Zapadnog Balkana, dok je u popodnevnom časovima održan 50-ti sastanak SEETO Nadzornog odbora, kome je takođe prisustvovala Angelina Ćirković, kao predstavnik Crne Gore u ovom tijelu, a gdje su predstavnici zemalja potpisnica Memoranduma, u skladu sa dnevnim redom imali priliku da diskutuju oko budućeg Ugovora o uspostavljanju o saobraćajne zajednice za region Zapadnog Balkana, predstojećem Samitu u Rimu predsjednika vlada zapadno-balkanske šesterke (jun, 2017. godine), saobraćajnim projektima, saradnji na jadransko-jonskoj strategiji itd.

Tokom boravka u Briselu, ministar Nurković je posjetio crnogorsku ambasadu gdje je sa ambasadorima Bojanom Šarkićeom i Vladanom Radulovićem razgovarao, dominantno, na temu pozicioniranja i integrisanja Crne Gore u oblasti saobraćaja, kao i o napretku naše države ka članstvu u Evropsku Uniju.